

C255 – OND27

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2005-2006

18 mei 2006

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over schoolzwemmen	1
Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het arrest van 3 mei 2006 van het Arbitragehof over de vereisten voor de kennis van het Nederlands om benoemd te worden in de Franstalige gemeentelijke basisscholen in de faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand	
Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de gevolgen van het arrest van het Arbitragehof met betrekking tot de taalkennis van onderwijzers in het Franstalig faciliteitenonderwijs en de stand van zaken in de besprekingen met de Franse Gemeenschap over het faciliteitenonderwijs	3
Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toekomst van het deeltijds kunstonderwijs (DKO)	11

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over schoolzwemmen

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, zweminitiatie behoort tot de eindtermen van het basisonderwijs. Om de leerlingen die eindterm te doen halen, rijzen er echter verschillende obstakels, zowel qua middelen als qua tijd. De vraag om meer tijd te besteden aan het zwemmen in de uren voor lichamelijke opvoeding wordt geregeld gesteld.

De jongste jaren worden scholen echter steeds meer met andere moeilijkheden geconfronteerd. Er is geen plaats genoeg in de zwembaden, en bij gebrek aan personeel zijn deze zwembaden in bepaalde steden en gemeenten blijkbaar ook niet altijd open. Op bepaalde plaatsen worden er ook serieuze stijgingen van de inkomrijzen gesignaleerd. Nochtans zou er moeten naar worden gestreefd dat het zwembadbezoek aan de leerlingen tegen een democratische basisprijs wordt aangeboden. Dat past trouwens perfect in de verklaring voor kosteloos basisonderwijs. Zwemmen kost geld, en de meeste leerlingen kunnen niet leren zwemmen op een jaar tijd.

Ik verwijs hierbij ook naar een antwoord van de Vlaamse minister van Sport op een gelijkaardige vraag. Hij stelde uitvoering te willen geven aan zijn beleidsnota – wat nogal logisch is – waarin een maximalisering van het aantal uren lichamelijke opvoeding in het lessenpakket als doelstelling is geformuleerd. Minister Anciaux stelde ook dat dit moet afstralen op het zwembadbezoek, aangezien zwemmen deel uitmaakt van de eindtermen. Maximalisering staat echter tegenover financiële haalbaarheid.

Mijnheer de minister, het is een retorische vraag, maar bent u op de hoogte van het feit dat de prijsstijgingen het schoolzwemmen bemoeilijken? Op welke wijze wordt het zwembadbezoek van basisscholen

gesteund? Hebt u reeds specifieke maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat het zwembadbezoek voor de leerlingen en de scholen betaalbaar blijft? Zo ja, dewelke, en zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mijnheer de minister, op welke wijze kunt u een overzicht geven van het aanbod aan betaalbaar zwemmen of van de mogelijkheden om te gaan zwemmen met de klas, zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs? Het is weliswaar niet expliciet een eindterm in het secundair onderwijs, maar ook daar is het de bedoeling dat de mogelijkheid om te gaan zwemmen blijft bestaan.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Mijnheer de minister, welke maatregelen kunnen worden getroffen wanneer scholen niet gaan zwemmen zoals bepaald in de eindtermen omdat er geen zwembaden beschikbaar zijn, omdat ze niet op de geschikte uren open zijn of omdat er geen redders voorhanden zijn? Die situaties doen zich immers inderdaad voor. Mogen scholen dan heirkraft inroepen?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, collega's, ik heb er eerlijk gezegd geen weet van dat het schoolzwemmen wordt bemoeilijkt door prijsstijgingen. U vroeg echter ook op welke wijze het zwembadbezoek voor basisscholen wordt ondersteund.

Kunnen zwemmen is inderdaad in de eindtermen opgenomen en behoort tot het pakket basisvaardigheden dat haalbaar en wenselijk geacht wordt voor alle kinderen die de basisschool verlaten. Het aantal lestijden dat aan lichamelijke opvoeding inclusief het zwemmen besteed wordt, behoort echter tot de autonomie van elk schoolbestuur.

Bij de invoering van het lestijdenpakket in 1984 werd ervoor geopteerd het aantal lestijden dat besteed moet worden aan de verschillende leergebieden, niet vast te leggen. Elke school kan dus autonoom beslissen hoeveel lestijden ze besteedt aan lichame-

lijke opvoeding of zwemmen. Een school moet niet wekelijks of om de twee weken zwemlessen organiseren voor alle leerlingengroepen, zoals dit in heel wat scholen wel het geval is.

Sinds het schooljaar 2000-2001 heeft elk kind in het lager onderwijs recht op één schooljaar gratis zwemmen. Elk schoolbestuur dient dus voor zijn leerlingen gedurende één schooljaar de kosten voor het vervoer naar en van het zwembad en de kosten van de toegangsprijs tot het zwembad te dragen. Ervaring met buitenschoolse zwemcursussen toont aan dat een beperkte maar gerichte instructie van gemiddeld vijftien sessies in een periode dat het kind er motorisch klaar voor is, succesvol is voor de meeste kinderen. Binnen de schoolcontext betekent dit dat een aanbod van intensief zwemondericht gedurende een schooljaar meestal volstaat om de beoogde doelstelling te bereiken.

Het feit dat het gratis zwemmen beperkt is tot één schooljaar, betekent niet dat voor de andere leerlingengroepen van de school geen zwemlessen georganiseerd mogen worden. Het schoolbestuur beslist na overleg in de schoolraad of er aan de andere leerlingengroepen nog zwemmen wordt aangeboden en welke bijdrage hiervoor aan de ouders wordt gevraagd. Heel wat gemeenten komen tegemoet in de kosten voor de toegangsprijs tot het zwembad voor de leerlingen in het lager onderwijs, met uitzondering van de kosten voor het schooljaar gratis zwemmen. De kosten van de toegang tot het zwembad zijn immers erkend als sociaal voordeel, wat concreet betekent dat als de gemeente tegemoetkomt in de kosten voor de toegangsprijs tot het zwembad voor de leerlingen van het eigen onderwijsnet, ze dat op dezelfde manier en onder dezelfde voorwaarden moet doen voor de leerlingen van de scholen van de andere netten gelegen op haar grondgebied.

Verder vroeg u of ik reeds specifieke maatregelen heb genomen en zo ja, welke. De werkmiddelen basis-onderwijs zijn in de periode 1998-2006 substantieel verhoogd met in totaal 83 miljoen euro, als gevolg van het Tivoliakkoord van 1998. Het oorspronkelijke akkoord voorzag in een stijging met 76,8 miljoen euro. In de loop van deze periode zijn er nog een aantal bijkomende verhogingen toegekend. Een daarvan, in 2000, was specifiek bedoeld om het schooljaar gratis zwemmen te bekostigen. Daarvoor is toen een bijkomend bedrag van 3,7 miljoen euro toegekend, specifiek voor de bekostiging van het zwemmen. Elke school heeft dus per leerling meer werkmiddelen

ontvangen, waarvan een deeltje moet worden aangewend om het gratis schoolzwemmen te bekostigen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U zegt er niet van op de hoogte te zijn dat die prijsstijgingen het schoolzwemmen bemoeilijken. Mij was dat wel bekend, en dit vormt eigenlijk de rechtstreekse aanleiding voor mijn vraag. Uit diverse hoeken had ik immers dat signaal opgevangen.

U verwijst naar de autonomie van de scholen. Dat is terecht. Ik heb daarnet echter uit de beleidsnota van de minister van Sport geciteerd, die daarin te kennen geeft het aantal uren lichamelijke opvoeding, en dus ook van het aantal uren zwemmen, te willen maximaliseren. Hoewel de scholen autonoom zijn, streeft hij naar de toename van dat aantal uren. Zoals ik daarnet al stelde, moet rekening worden gehouden met prijsstijgingen of financiële moeilijkheden.

Bij het lezen van enkele artikelen hierover, stuitte ik op een uitspraak van een leerkracht. Die zei dat hij tot dan toe op bussen van De Lijn had kunnen rekenen. Op een bepaald ogenblik kon dat niet meer. Die problematiek is me niet volledig bekend, maar de Vlaamse Regering zou, bijvoorbeeld in overleg met de minister van Mobiliteit, kunnen nagaan of ter zake mogelijkheden bestaan. Of vergis ik me daarin?

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijk tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het arrest van 3 mei 2006 van het Arbitragehof over de vereisten voor de kennis van het Nederlands om benoemd te worden in de Franstalige gemeentelijke basisscholen in de facilititeitengemeenten in de Vlaamse Rand

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de gevolgen van het arrest van het Arbitragehof met betrekking tot de taalkennis van onderwijzers in het Franstalig faciliteitsonderwijs en de stand van zaken in de besprekingen met de Franse Gemeenschap over het faciliteitsonderwijs

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, tijdens de vorige zittingsperiode zaten de leden van de Vlaamse Regering onderling niet meteen op dezelfde golflengte over deze aangelegenheid. Onderwijs richtte zich veeleer op het toepassen van de onderwijstaalwet, die voorziet in een proef voor een examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap, terwijl Binnenlandse Aangelegenheden zich veeleer richtte op het naleven van de bestuurstaalwet, die, zoals u weet, voorziet in een examen ter toetsing van een grondige kennis van het Nederlands van niveau 2+ bij Selor.

Er was afgesproken dat er, in afwachting van een definitieve uitspraak van het Arbitragehof en de Raad van State, een gezamenlijke gedragslijn zou worden gevolgd. Die bestond erin dat de geschorste of vernietigde benoemings- en aanstellingsbesluiten worden geacht niet-bestaande bestuurshandelingen te zijn, zodat ze niet tegenstelbaar zijn ten aanzien van het departement Onderwijs. Sinds 2004 gaat het ook over aanstellingen van doorlopende duur. De gemeenten Wezembeek-Oppem en Sint-Genesius-Rode dienden een annulatieberoep in bij de Raad van State. De Raad van State is dan met een aantal prejudiciële vragen naar het Arbitragehof getrokken.

Vorig jaar leek u daar nog vrij optimistisch over. U zei de uiteindelijke uitspraak van de Raad van State vrij goed te kunnen inschatten, wat u ertoe aanzette alvast geen vaste benoemingen te valideren. Ik ver-

wijs naar uw antwoord op mijn schriftelijke vraag van 16 mei van vorig jaar. Er waren inderdaad eerdere arresten van de Raad van State, waarin dit orgaan stelt dat de verzoekers, als gemeenteambtenaren, wel degelijk onderworpen zijn aan de bestuurstaalwet.

U hebt ook het standpunt van de Vlaamse Regering overgemaakt aan het Arbitragehof. Voor zover ik daarover kan oordelen, leek dat me volkomen in orde. Nu is het arrest van het Arbitragehof er echter. Het bevat inderdaad een aantal positieve elementen. Zo wordt het eentalige karakter van de facilititeitengemeenten bevestigd. Het lijkt me wat voorbarig al dan niet te stellen, zoals een Franstalige krant deed, dat het arrest 'plutôt favorable pour les francophones' zou zijn. Er wordt weliswaar bevestigd dat de vrijheid van onderwijs niet wordt geschonden als er bijkomende taalvoorwaarden worden opgelegd. Er wordt bevestigd dat artikel 23 van de bestuurstaalwet niet in strijd is met de taalvrijheid. Er wordt bevestigd dat faciliteiten geen afbreuk kunnen doen aan de vereisten betreffende het gebruik van het Nederlands binnen de diensten van de facilititeitengemeenten in het algemeen, maar ook ten aanzien van de Franstalige onderwijzers in het bijzonder.

Ik lees ook dat van het onderwijzend personeel van de Franstalige gemeentelijke basisscholen in de randgemeenten mag worden aangenomen dat ze het Nederlands gebruiken in hun betrekkingen met de diensten waaronder ze ressorteren. Ze moeten ook een bewijs van kennis van het Nederlands kunnen voorleggen. De wetgever kan perfect bepalen hoe de bewijzen van die vereiste taalkennis moeten worden verstrekt.

Het venijn zit echter in de staart. Het Arbitragehof zegt namelijk ook dat het niet kan dat wie een getuigschrift grondige kennis verplichte tweede taal van het Nederlands in het lager onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap heeft, ook nog eens een Selorgetuigschrift moet kunnen voorleggen, of met andere woorden dat de voorschriften van de bestuurstaalwet niet kunnen worden gecumuleerd met die van de onderwijstaalwet.

Vorig jaar stelde u echter nog terecht dat het behalen van het getuigschrift van de grondige kennis van het Nederlands bij de examencommissie van het departement Onderwijs niet voldoet om de kennis van het Nederlands als bestuurstaal te bewijzen. Bovendien stelt het Arbitragehof dat, vermits de onderwijstaal

in de betrokken scholen het Frans is, het vereiste kennisniveau van het Nederlands niet zo hoog moet zijn als bij de schooloverheden en bij andere gemeentelijke ambtenaren. Selor zou met andere woorden de machtiging moeten krijgen om het niveau van de taalkennis aan te passen aan de aard van de functie. Dit houdt enig gevaar in. Die zogenaamde functionele kennis van het Nederlands zou wel eens het begin kunnen zijn van de uitholling van de taalwetgeving en het excuus om ook in Brussel de vereiste kennis van het Nederlands minimaal te houden.

Ik denk dat u daar vanuit de Vlaamse Regering wellicht niet veel aan kunt doen, want de taalwetgeving is federale materie. De vraag is wat het gevolg van dit arrest is. Ik ga ervan uit dat de Raad van State een definitief oordeel moet vellen. Ik neem aan dat over dit arrest overleg is geweest binnen de Vlaamse Regering, tenminste tussen Binnenlandse Aangelegenheden en Onderwijs, om te anticiperen op wat er te gebeuren staat als de Raad van State het arrest van het Arbitragehof zou volgen. Welke gevolgen zal dat hebben voor de aanstellingen die al geschorst zijn en voor de eventuele toekomstige benoemingen? Wat gebeurt er als de taalwetten ongewijzigd blijven? Dat is mij allemaal niet heel duidelijk.

Ik heb gisteren de vragen nog eens nagelezen die tijdens deze legislatuur al over deze problematiek zijn gesteld, en dat zijn er nogal wat. Die doen nog een aantal bijkomende vragen rijzen. Zo valt op dat eigenlijk maar een derde van de personeelsleden in de betrokken scholen over een getuigschrift grondige kennis van het Nederlands van het departement Onderwijs beschikt, en dat er maar een tiental personeelsleden een bewijs taalkennis Nederlands voor niveau 2+ van Selor heeft. Daaruit moet ik afleiden dat nog heel wat andere onderwijzers noch aan de bepalingen van de bestuurstaalwet noch aan de bepalingen van de onderwijstaalwet beantwoorden. Wat wordt daaraan gedaan?

In uw antwoord op een schriftelijke vraag van mevrouw Berx van 7 januari 2005 zegt u dat voor de Franstalige scholen in de faciliteitengemeenten controles met betrekking tot de taalregeling voor het laatst plaatsvonden tijdens het schooljaar 1998-1999. Het is me niet duidelijk waarom er nadien geen controles meer zijn geweest.

Een derde anomalie: door een van de protocolakkoorden moet de Franstalige pedagogische inspectie of de administratie van het Franstalig onderwijs ver-

taalde inspectieverslagen bezorgen aan het Vlaamse departement voor Onderwijs. Dat gebeurt niet. Ik verwijs naar uw antwoord op dezelfde vraag van mevrouw Berx. Voor zover mij bekend, is dat nooit gebeurd. Waarom is men zo laks ter zake?

Mijnheer de minister, we gaan met rasse schreden naar het volgend schooljaar. Op de actuele vragen die de heer Demesmaeker en ikzelf u op 11 januari van dit jaar hebben gesteld, hebt u geantwoord dat u contacten had gelegd met uw Franstalige collega minister Arena om de problematiek van het faciliteitenonderwijs aan te kaarten en om het overleg ter zake voort te zetten. Ik heb de indruk dat dit nogal discreet gebeurt, want sindsdien hebben we daar niets meer over kunnen vernemen. Ik zou van u willen vernemen of dit overleg effectief is opgestart, of er al enige vordering in is gemaakt en hoeveel tijd u zichzelf geeft om tot een uiteindelijk akkoord te komen.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me ten dele aan bij de heer Van Nieuwenhuysen. De aanleiding van de vraag is dezelfde, met name het arrest van het Arbitragehof van 3 mei jongstleden waarin een antwoord wordt gegeven op een aantal prejudiciële vragen die worden gesteld door de Raad van State.

Het is een vrij belangrijk arrest, omdat het een aantal indicaties meegeeft. Ik distilleer vier pertinente vragen. Een eerste vraag is of de bepalingen van de bestuurstaalwet, gecumuleerd met de wetgeving op de taalregeling opgelegd aan het onderwijzend personeel van de Franstalige gemeentelijke basisscholen in de faciliteitengemeenten van de Vlaamse Rand, een schending inhouden van de artikelen 10, 11, 24 en 30 van de Grondwet en of ze al dan niet in samenhang moeten worden gelezen.

De tweede vraag is of de voormelde bepalingen van bestuurstaalwet en wetgeving op de taalregeling een schending zijn van de betrokken artikelen in de Grondwet indien de betrokken personeelsleden vergeleken worden met onderwijzende personeelsleden van andere (gewone) gemeentelijke basisscholen die slechts het bewijs van de kennis van de onderwijstaal moeten leveren.

Indien het antwoord op voormelde vragen ontkennend is, moet ook worden nagegaan of diezelfde artikelen van de Grondwet geschonden zijn indien

de bewuste personeelsleden uitsluitend door te slagen voor een door het selectiebureau van de federale overheid georganiseerd examen, met name Selor, het bewijs van kennis van het Nederlands kunnen leveren, zelfs indien ze reeds het bewijs hebben geleverd van de kennis van het Nederlands als onderwijstaal en bekwaam worden geacht in het Nederlands te onderwijzen.

De vierde vraag is of de artikelen 24 en 30 van de Grondwet zijn geschonden door artikel 15 van de onderwijstaalwet in zoverre niet voorzien werd in een afwijking op artikel 53 van de bestuurswet om deze bewijzen te mogen uitreiken. De vraag is dus eigenlijk of de criteria in deze aangelegenheid niet te streng zijn en of de lat dus niet te hoog wordt gelegd.

Deze vragen zijn een gevolg van klachten bij de Raad van State over schorsingen van raadsbesluiten door de Vlaamse Regering en de gouverneur van Vlaams-Brabant wanneer de gemeentebesturen van deze faciliteitengemeenten onderwijzende personeelsleden benoemen die geen voldoende kennis van het Nederlands kunnen aantonen. Naast de gemeentebesturen contesteert ook de Franse Gemeenschap deze schorsingen. Het arrest is duidelijk en stelt dat de Franse Gemeenschap geen bevoegdheid heeft ter zake. Ze kan geen belang aantonen en er wordt dan ook weinig of geen rekening mee gehouden.

Het arrest gaat uitvoerig in op de positie van de leerkrachten in het Nederlandse taalgebied en het gegeven dat ze deel uitmaken van een openbare dienst in datzelfde eentalig Nederlandstalige gebied. Ze kunnen uitsluitend de Nederlandse taal hanteren in de interne werking, dus de binnendiensten, en in de contacten met de diensten waaronder ze ressorteren. Dit impliceert dus ook het Ministerie van Onderwijs.

Op bladzijde 14 lees ik een argument van het Arbitragehof dat stelt – volgens mij slaat die de bal echter volledig mis – dat ze ook de Nederlandse taal moeten kennen in hun contacten met particulieren. Ik citeer: ‘onder wie in voorkomend geval Nederlandstalige ouders die hun kinderen in het Frans willen opvoeden en hen naar Franstalige basisscholen sturen’. Dit is een voorbeeld dat mijns inziens in de onwettigheid zit. Deze Franstalige scholen zijn er volgens mij uitsluitend voor kinderen van wie de thuistaal het Frans is en die in de faciliteitengemeenten wonen.

Ik wil verwijzen naar antwoorden die voormalig minister Van den Bossche destijds heeft gegeven

in de periode dat we het hadden over de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Hij stelde steeds dat de eindtermen en ontwikkelingsdoelen die hier zijn goedgekeurd, ook gelden in de Franstalige faciliteitenscholen. De leerkrachten moeten er dan ook op z'n minst notie van kunnen nemen. Vanuit pedagogisch oogpunt is het dan ook noodzakelijk dat ze voldoende Nederlands kennen.

Het arrest is mijns inziens duidelijk en stelt dat van deze leerkrachten inderdaad een kennis van het Nederlands mag en moet worden verwacht, ook met betrekking tot de bestuursstaalwet. Ik las een dag na het arrest in *La Libre Belgique* de titel: ‘Un arrêt plutôt favorable aux francophones’. Dat is volgens mij overtrokken. Het arrest houdt immers meer dan eens de bevestiging in van het principieel eentalig karakter van de faciliteitengemeenten. Faciliteiten zijn er voor de bestuurden en niet voor de bestuurders. Leerkrachten in het gemeentelijk onderwijs horen thuis in deze laatste categorie.

Principieel krijgt de Vlaamse Regering dus gelijk. De enige bemerking die het Arbitragehof maakt is dat artikel 53 van de wet op het gebruik van talen in bestuurszaken, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt omdat dit artikel 53 de kandidaat-personeelsleden niet vrijstelt van een door Selor georganiseerd examen indien ze wel over het bewijs beschikken van een grondige kennis verplichte tweede taal Nederlands in het lager onderwijs. Selor wordt met andere woorden door het hof als te streng bestempeld en te hoog van niveau. Het artikel 53 schendt ook de artikelen 10 en 11 van de Grondwet omdat het de koning – lees de federale regering – niet machtigt Selor toe te staan het niveau van de taalkennis aan te passen aan de aard van de functie.

In het arrest staat onder B.27.2: ‘Er dient evenwel rekening te worden gehouden met het feit dat die leerkrachten zijn benoemd om onderwijs in het Frans te verstrekken in scholen waarvan de onderwijstaal het Frans is. Bijgevolg is het niet verantwoord om voor hen dezelfde eisen inzake het niveau van de kennis van de taal van het taalgebied te stellen als voor de schooloverheden en de andere gemeentelijke ambtenaren.’

Hieruit begrijp ik dat ervan wordt uitgegaan dat de leerkrachten in hun contacten met de leerlingen en ouders het Frans hanteren. Het niveau van het Nederlands zoals het wordt vereist van de ambtenaar achter het loket wordt hier op een andere manier

ingeschat. Dit is weer een typisch Belgisch antwoord. Men probeert de kool en de geit te sparen. Mijn eerste analyse blijft in elk geval overeind. De houding van de Vlaamse Regering blijft gestaafd.

Welke directe gevolgen heeft dit arrest op de hangende schorsingen? De Raad van State moet nog uitspraak doen, maar wilt u daar al op inspelen? Wat zijn uw verwachtingen ter zake?

Weet de Vlaamse Regering al wat de federale overheid met dit arrest gaat doen? De bepalingen over het Selor-examen zijn een federale aangelegenheid. Ik lees tussen de regels dat men een zekere flexibiliteit of verschillende niveaus bepleit binnen Selor.

Kan Vlaanderen in plaats van af te wachten wat de federale overheid doet, intussen geen 'functioneel' taalexamen organiseren? Daarmee bedoel ik een examen dat specifiek op de functie gericht is en dat tegemoetkomt aan de bemerkingen van het Arbitragehof. We mogen ons doel niet uit het oog verliezen, namelijk ambtenaren en leerkrachten met voldoende kennis van het Nederlands om hun taak behoorlijk te vervullen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, het Arbitragehof velde inderdaad op 3 mei een belangrijk arrest. De veelheid van gestelde vragen, brengt mij ertoe te antwoorden in twee delen. Een eerste deel betreft de meer procesmatige kant en geeft een antwoord op de vraag of de Vlaamse overheden correct optreden inzake de toepassing van de taalwetten. Een tweede deel betreft de 'productmatige' kant der dingen: wat is de precieze inhoudelijke draagwijdte van dit arrest?

Wanneer we de geschiedenis van de onderwijstaalwet van 30 juli 1963 enerzijds en de bestuurstaalwet van 2 augustus 1963 – thans gecoördineerd in het KB van 18 juli 1966 – anderzijds overlopen, moeten we vaststellen dat deze wetten, die hoe dan ook van openbare orde zijn, moeten worden toegepast. Over de navolging ervan moet door de diverse overheden worden gewaakt. In de loop der tijden hebben de wetten een gradueel groeiproces doorgemaakt.

De oorzaak hiervan dient niet gezocht te worden in aanpassingen van de wettelijke teksten. Integendeel, omdat deze aangelegenheden als delicaat beschouwd worden, is de tekst uit 1963 eigenlijk vanuit een tech-

nisch standpunt te weinig aangepast. Zo bevat de onderwijstaalwet een aantal formuleringen die niet meer beantwoorden aan de huidige onderwijsstructuren. Het graduele groeiproces slaat dan ook op de wijze van toepassing van deze regelgeving. In de eerste plaats hebben de diverse overheden gedurende lange tijd uitsluitend oog gehad voor de toepassing van de onderwijstaalwet. De bestuurstaalwet kwam zelfs niet in beeld.

Maar ook wat de onderwijstaalwet betreft, werd niet echt onmiddellijk kort op de bal gespeeld. Het uitvoeringsbesluit met betrekking tot de organisatie van de onderwijstaalexamens kwam maar tot stand op 25 november 1970, en werd zelfs dan niet direct uitgevoerd. Uit het antwoord op de vraag van de heer Weckx in de toenmalige Cultuurraad op 5 juni 1979 blijkt dat de eerste onderwijstaalexamens voor respectievelijk het Nederlands en het Frans slechts werden aangekondigd bij omzendbrieven van 1 juni 1976 en 27 april 1978. Deze omzendbrieven stelden bovendien dat personeelsleden die zonder taalexamen na 1963 een erkende benoeming kregen, verondersteld werden te voldoen qua vereiste taalkennis. Dit gold onverminderd de toepassing van artikel 23 van de wet, die de benoemden van voor 1963 al zonder taal-examen had geregulariseerd.

De Raad van State heeft, omwille van de laattijdige organisatie van de onderwijstaalwetexamens, geslaagd voor het bestuurstaalexamen als 'in orde' met de onderwijstaalwet bevonden. Ik verwijs naar het arrest nummer 66.748 van 11 juni 1997.

Sinds 1979 evenwel, controleren de overheden, meer in het bijzonder het ministerie van Nationale Opvoeding, thans het departement Onderwijs en Vorming, systematisch het naleven van de onderwijstaalwet. Wie als personeelslid de vereiste taalkennis niet bezit op grond van zijn diploma, wordt niet langer gefinancierd, dan wel gesubsidieerd, tenzij hij, na eventuele verleende afwijkingen, slaagt voor een van de drie soorten onderwijstaalexamens. Dat zijn de examens over de grondige kennis van de taal van de onderwijsinstelling; voor leraren moderne vreemde talen over de voldoende kennis van de taal van de onderwijsinstelling en voor Brussel en de rand- en taalgrensgemeenten het examen grondige kennis om in het lager onderwijs de andere landstaal te mogen onderwijzen. Ik verwijs naar de artikelen 13, 14 en 15 van de onderwijstaalwet.

Concreet betekent dit in de Franstalige scholen en afdelingen in Vlaanderen de grondige, dan wel vol-

doende kennis van het Frans, zijnde de onderwijstaal van de instelling, bewezen moet worden. Wie in de tweede en derde graad basisonderwijs het verplichte versterkt Nederlands onderwijst, moet voor Nederlands slagen in het specifieke onderwijstaalexamen. Van de overige personeelsleden verwacht de onderwijstaalwet geen kennis van het Nederlands.

Daarmee belanden we bij de toepassing van de bestuurstaalwet. Wil men aan de personeelsleden van de Franstalige scholen die geen cursus Nederlands onderwijzen, toch verplichtingen inzake de kennis van het Nederlands opleggen, dan moet een beroep gedaan worden op de bepalingen van de bestuurstaalwet. Om te voldoen aan de bestuurstaalwet moet men ofwel een diploma in de vereiste taal hebben, dan wel slagen in een bestuurstaalwetexamen, dat overeenkomstig artikel 53 van de bestuurstaalwet, georganiseerd dient te worden door het Vast Wervingssecretariaat, thans Selor. Waar dit examen vlug – via een KB van 30 november 1966 – werd georganiseerd, is de toepassing van de bestuurstaalwet in het onderwijs lange tijd dode letter gebleven.

Nochtans is de bestuurstaalwet van toepassing op de openbare besturen en dus ook op openbare onderwijsinstellingen, voor zover op het gebruik van de talen in bestuurszaken geen andere wet van toepassing is, en op de administratieve handelingen van de schooloverheden. Uit de parlementaire stukken blijkt dat het de bedoeling van de wetgever was de bestuurstaalwet van toepassing te laten zijn 'in de door de overheid ingestelde, gesubsidieerde of erkende inrichtingen' zoals in het verslag staat van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1961-1962, stuk nummer 331/1, pagina 2.

De eerste verwijzing naar de bestuurstaalwet in het onderwijs vinden we in een vraag van 15 mei 1975 van de toenmalige minister van Nationale Opvoeding aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. De minister wilde weten in hoeverre een directeur van een Vlaamse Franstalige school onder de toepassing van artikel 1, paragraaf 1, ten vierde, van de bestuurstaalwet zou vallen. In dat artikel staat dat de administratieve handelingen van schooloverheden onderworpen zijn aan de wet op het gebruik van talen in bestuurszaken.

Het advies nummer 4078 van 22 januari 1976 van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht stelt dat onder 'schooloverheden' moet worden verstaan: hetzij de overheid die de onderwijsinrichting organiseert, dit

wil zeggen inrichtende macht, hetzij al wie gezag heeft over leerlingen of verantwoordelijkheid draagt in de administratieve organisatie van een onderwijsinrichting. Van belang is dat de Vaste Commissie voor Taaltoezicht stelde dat de schooloverheden tezelfdertijd kunnen vallen onder de toepassing van de onderwijstaalwet en van de bestuurstaalwet.

Pas meer dan 10 jaar later gaf minister Van den Bossche als minister van Onderwijs, nadat in 1995 het niveau 2+ bij de bestuurstaalexamens was ingevoegd, in 1997 opdracht om onder verwijzing naar artikel 1, paragraaf 1, ten vierde, van de bestuurstaalwet de directeurs van de Franstalige scholen zich in orde te laten stellen via een Selor-examen Nederlands van niveau 2+. Aan vroegere, zonder taal-examen erkende benoemingen werd niet geraakt, al voorspelde de minister moeilijkheden met het Rekenhof bij het bestuderen van het pensioneringsdossier. Tevens werd een verlengde gedoogperiode ingevoerd, hoewel de bestuurstaalwet, anders dan de onderwijstaalwet, eigenlijk niet in een mogelijkheid tot afwijking voorziet.

Wie na 1998 niet slaagde in het examen Nederlands van niveau 2+, werd uit de subsidiëringsregeling gestoten. Dit wordt, op een kortstondige uitzonderlijke afwijking in 1999-2000 na, systematisch toegepast. Het personeelslid dat in 1998 niet geslaagd was, werd niet langer als directeur gesubsidieerd. Er loopt ter zake nog een terugvorderingdossier lastens de gemeente Linkebeek.

Eenzelfde werkwijze werd door minister Vanderpoorten gebruikt, toen in 2003 de administratieve medewerkers basisonderwijs organiek werden. Hoewel de contractuele administratieve medewerkers ook voor 2003 eigenlijk moesten voldoen aan de bestuurstaalwet, werd daar niet op gelet, ook niet wanneer deze contractuelen door het departement Onderwijs werden uitbetaald. Ook de administratieve medewerkers kregen in het schooljaar 2003-2004 de kans zich via een Selor-examen te regulariseren.

In september 2004 heb ik beslist dat wie niet geslaagd was, niet verder gesubsidieerd of gefinancierd kon worden. Voor de directeurs en administratieve medewerkers past mijn administratie de onderwijstaalwet en de bestuurstaal consequent toe.

De problematiek die nu aan de orde is, betreft onderwijsgevend en werd uitgelokt door arresten van de Raad van State uit 1998, waarbij gemeentelijk

onderwijzend personeel uit Drogenbos en Voeren als gemeentepersoneel en dus onderworpen aan de bestuurstaalwet werd beschouwd. Het gevolg was dat de gouverneur van Vlaams-Brabant sinds 2000 systematisch benoemingen van onderwijsgevenden uit Franstalige gemeentescholen, die niet voldeden aan de bestuurstaalwet, schorste en dat de minister van Binnenlandse Aangelegenheden dergelijke beslissingen vernietigde. Sinds 2004 schorst de gouverneur ook tijdelijke aanstellingen van doorlopende duur, eerst in Wezembeek-Oppem, dit schooljaar nog in Sint-Genesius-Rode.

In mijn antwoorden op de schriftelijke vragen nummer 233 van 22 juni 2005 en nummer 29 van 8 november 2005 van de heren Demesmaecker en Van Nieuwenhuysen heb ik, zoals ook minister Keulen dat zijnerzijds heeft gedaan, de ontstane situatie uitvoerig beschreven en de houding van de Vlaamse Regering toegelicht. Ik heb daarbij niet ontkend dat in de loop der tijden bij de respectieve administraties bevoegd voor Onderwijs en Binnenlandse Aangelegenheden diverse bezorgdheden hebben gespeeld.

De administratie bevoegd voor Onderwijs is meer gericht op de toepassing van de onderwijstaalwetten en heeft geen specifieke toezichtstaak ten aanzien van de lokale besturen. Bovendien speelde de bezorgdheid dat een ongenueanceerde toepassing van de taalwetten ertoe zou leiden dat het departement Onderwijs elke subsidiëring zou moeten stopzetten. Het gevolg zou zijn dat de verplichting opgelegd in artikel 7, paragraaf 3B, van de wet van 2 augustus 1963 om Franstalig basisonderwijs in te richten, de facto niet meer nageleefd zou kunnen worden. Hoe dan ook heeft het departement Onderwijs geen uitvoering gegeven aan de geschorste, dan wel vernietigde gemeenteraadsbeslissingen. De betrokkenen worden enkel als tijdelijke, voor een bepaalde duur aangestelde personeelsleden gesubsidieerd.

In mijn antwoorden heb ik gewezen op de samenhangende arresten nummer 140.803 voor Wezembeek-Oppem, nummer 140.804 voor Wezembeek-Oppem en nummer 140.805 voor Sint-Genesius-Rode van 17 februari 2005 van de Raad van State. Daarbij werd nog geen uitspraak ten gronde gedaan, maar werden het Arbitragehof een aantal prejudiciële vragen gesteld. Ingaande op deze prejudiciële vragen heb ik de Vlaamse Regering op 20 mei 2005 gemeld dat ik beslist had om namens de Vlaamse Regering een memorie van tussenkomen in te dienen bij het Arbitragehof. De Vlaamse Regering heeft mij dan ook

gelast, om in naam van de Vlaamse Regering deze memorie in te dienen en het geding te voeren. Dat is intussen ook gebeurd.

Mijnheer Van Nieuwenhuysen, ik vraag me dan ook af waarom u, ook na mijn schriftelijke antwoorden en deze van minister Keulen, blijft suggereren dat de Vlaamse Regering geen eenduidig standpunt zou innemen. Eigenlijk sluit u zich een beetje aan bij de Franstalige tussenkomen partijen in het geding, en dat bezorgt hen bijkomende argumenten.

Wat de inhoud van het arrest betreft, baseert de heer Van Nieuwenhuysen zich veeleer op de lectuur van de Franstalige pers dan op een systematische analyse van de tijdens het geding ingenomen standpunten en op het dictum van het arrest. Op 4 mei 2006 heeft *La Libre Belgique* gesteld dat het arrest ‘*plutôt favorable aux francophones*’ zou zijn. Op 6 mei 2006 heeft *Le Soir* verklaard dat ‘*les profs gagnent une manche*’. Zoals de heer Van Dijk terecht heeft aangehaald, geeft de feitelijke analyse van het arrest, vergeleken met de door de verschillende betrokken partijen ingenomen standpunten, een totaal ander beeld.

Wat de grond van de zaak betreft, is het Arbitragehof het standpunt van de Vlaamse overheden en van de federale ministerraad bijgetreden. Wat de uitvoeringsmodaliteiten betreft, wordt het Vlaamse standpunt evenwel niet in alle consequenties gevolgd. Het Arbitragehof wijst enkel de weg om binnen de grenzen van het principiële uitgangspunt pragmatische oplossingen te vinden.

De onderwijstaalwet en de bestuurstaalwet moeten cumulatief worden toegepast. Volgens de stelling van de Franse Gemeenschapsregering behoeven de prejudiciële vragen helemaal geen antwoord. Deze vragen zouden immers op een manifest verkeerde interpretatie van de toepasselijke bepalingen berusten. Aangezien het onderwijzend personeel al aan de onderwijstaalwet onderworpen is, zou het niet aan de bestuurstaalwet onderworpen zijn. Beide wetten zouden geen cumulatieve werking hebben. De onderwijstaalwet zou de enige relevante tekst over de taalkennis van het onderwijzend personeel in de Franstalige scholen in de faciliteitengemeenten zijn.

Het Arbitragehof heeft deze stelling ten gronde verworpen. De onderwijstaalwet houdt geen afwijking op de meer algemene bestuurstaalwet in. De Raad van State, hier optredend als de verwijzende rechter, is van oordeel dat de bestuurstaalwet van toepas-

sing is op de benoeming van de leden van het onderwijzend personeel van de Franstalige gemeentelijke basisscholen in de randgemeenten. De onderwijstaalwet regelt uitsluitend het taalgebruik in de onderwijsverstrekking zelf. Voor zover onderwijsverstrekking personeelsleden hun ambt in het Nederlandse taalgebied uitoefenen, zijn ze gehouden het Nederlands te gebruiken in de in artikel 23 van de bestuurstaalwet vermelde omstandigheden. Het gaat hier om het gebruik van het Nederlands in de binnendiensten, in de betrekkingen met de diensten waaronder een dienst ressorteert, in de betrekkingen met de diensten uit het Nederlandse taalgebied en uit het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, en zelfs in de betrekkingen met het bredere publiek. De aanwerving, benoeming en bevordering van deze personeelsleden is aan artikel 27 van de bestuurstaalwet onderworpen. Dit houdt voor de betrokkenen de kennis van het Nederlands in.

Het arrest van het Arbitragehof volgt op principieel vlak de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, van de Vlaamse Regering en van de federale regering. Deze overheden hebben in het verleden al gesteld dat de onderwijs- en bestuurstaalwetgevingen een onderscheiden toepassingsgebied en finaliteit hebben.

De toepassing van de bestuurstaalwet schendt in algemene zin de Grondwet niet. In het eerste onderdeel van het dictum stelt het Arbitragehof dat de artikelen 1, paragraaf 1, ten eerste, 23 en 27 van de bestuurstaalwet de artikelen 10, 11, 24 en 30 van de Grondwet niet schenden. De betrokken personeelsleden uit de gemeenten Wezembeek-Oppem en Sint-Genesius-Rode en de Franse Gemeenschapsregering hebben betoogd dat de bestuurstaalwet de fundamentele onderwijsrechten, de vrijheid van taalgebruik en het gelijkheidsbeginsel zouden schenden. Ze zijn van mening dat de onderwijzers van verschillende gemeentelijke basisscholen verschillend zouden worden behandeld. Volgens de betrokken Franstalige partijen zou de opgelegde eis om Nederlands te kennen disproportioneel zijn en niet in verhouding tot het doel van het Franstalig onderwijs staan. Het betrokken Franstalige personeel dat in een Franstalige school fungeert, zou geen functie uitoefenen die kennis van de bestuurstaal van het taalgebied vereist.

Het Arbitragehof volgt in verband met deze eveneens principiële aangelegenheid de stellingen van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, de Vlaamse Regering en de federale ministerraad.

De faciliteitenregeling, die het Franstalige basisonderwijs mogelijk maakt, doet geen afbreuk aan het principieel eentalig karakter van het Nederlandse taalgebied, waartoe de randgemeenten overeenkomstig artikel 4 van de Grondwet behoren. Het verschil in behandeling met andere gemeentescholen berust op een objectief criterium, meer bepaald op het bijzondere taalstatuut binnen het eentalige gebied. De vrijheid van onderwijs en de vrijheid van het gebruik van de talen staan het opleggen van bijkomende voorwaarden, zoals de kennis van de bestuurstaal, niet in de weg. De in de bestuurstaalwet opgenomen regeling inzake het gebruik van de Nederlandse taal en de vereiste taalkennis zijn niet onevenredig met de door de wetgever nagestreefde doelstelling. De betrokken personeelsleden moeten het Nederlands in interne en externe contacten gebruiken. Het is niet onevenredig deze personeelsleden een talenkennis op te leggen die hen in staat moet stellen hun verplichtingen inzake het taalgebruik na te komen.

Aan de onderwijstaalwet wordt niet geraakt. Het vierde punt van het dictum stelt dat de prejudiciële vraag over artikel 15 van de onderwijstaalwet niet moet worden beantwoord. De gemeente Wezembeek-Oppem en de Franse Gemeenschapsregering hebben betoogd dat dit artikel de Grondwet zou schenden omdat het niet in afwijking op artikel 53 van de bestuurstaalwet voorziet. Dit standpunt moet in samenhang met twee andere punten worden bekeken.

Mensen die het taalexamen 'Grondige kennis verplichte tweede taal Nederlands in het lager onderwijs' met succes hebben afgelegd, voldoen aan de bestuurstaalwet. Punt 2 van het dictum stelt dat artikel 53 van de bestuurstaalwet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt omdat het niet toestaat dat de kandidaten voor een ambt als onderwijzend personeel die voor de bevoegde examencommissie het bewijs van een grondige kennis van de verplichte tweede taal Nederlands in het lager onderwijs van het door Selor georganiseerde examen worden vrijgesteld. Dit betekent dat mensen die het onderwijstaalexamen van de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap met succes hebben afgelegd een vrijstelling voor het bestuurstaalwetexamen van Selor moeten krijgen.

Op dit vlak gaat het dictum in tegen het standpunt van de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant, van de Vlaamse Regering en van de federale ministerraad dat onderwijstaalwet en bestuurstaalwet

twee onderscheiden regelgevingen zijn. Deze regelgevingen zijn op onderscheiden artikelen in de Grondwet gebaseerd, hebben een afzonderlijke finaliteit en refereren aan verschillende examenprogramma's waarover onderscheiden examencommissies de kandidaten ondervragen. Deze examens zijn afgestemd op de aard van de situaties die door de onderscheiden wetten worden geregeld. In het ene geval gaat het om de onderwijssituatie en om de contacten tussen onderwijzers en leerlingen. In het andere geval gaat het om de contacten tussen onderwijzers en bestuurders, andere instanties en het brede publiek.

Het Arbitragehof is van oordeel dat personeelsleden die zich in ongelijke situaties bevinden, zoals een onderwijzer die het onderwijstaalexamen Nederlands als verplichte taal met goed gevolg heeft doorstaan, op gelijke wijze behandelen, met name iedereen verplichten in een door Selor georganiseerd examen Nederlands te slagen, vanuit het gelijkheidsperspectief niet gerechtvaardigd is. Tenzij er objectieve redenen zijn, moeten gelijke situaties gelijk en ongelijke situaties ongelijk worden behandeld.

Ik kom tot de nood aan een aangepast niveau van bestuurstaalexamen. Het derde punt van het dictum stelt dat artikel 53 van de bestuurstaalwet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet wel schendt omdat het geen bepaling bevat die de Koning toestaat het niveau van de vereiste taalkennis aan te passen aan de aard van de functie die wordt uitgeoefend door een lid van het onderwijzend personeel van een Franstalige basisschool.

Ook hier wordt, aansluitend bij het vorige punt, de thesis van de gouverneur en de Vlaamse Regering niet gevolgd, waarin gesteld wordt dat het onderwijzend personeel hetzelfde Selor-examen van niveau 2+ dient af te leggen als het overige gemeentepersoneel. Het Hof stelt dat rekening moet worden gehouden met het feit dat de betrokkenen benoemd zijn om in een school waarvan de onderwijstaal het Frans is, onderwijs in het Frans te verstrekken. Het is vanuit het evenredigheidsprincipe niet verantwoord dezelfde eisen te stellen inzake de kennis van het Nederlands als voor de schooloverheden en de andere gemeentelijke ambtenaren.

De gemeenschappen zijn bevoegd voor het organiseren van de onderwijstaalexamen. Tijdens het geding kwam vanuit het Hof de vraag naar voren of in casu de Vlaamse Gemeenschap wel de bevoegdheid zou hebben de onderwijstaalexamen af te nemen, dan

wel de modaliteiten hiervan te wijzigen. Dat zou niet echt uit de wetgeving blijken. Uit de consideransen van het arrest kunnen we afleiden, dat het Arbitragehof de facto aanvaardt dat de gemeenschappen ter zake bevoegd zijn.

Welke algemene conclusies kunnen we trekken uit deze analyse van het arrest? Voorspelt dit arrest weinig goeds wat betreft de uitspraak van de Raad van State te gronde, zoals de heer Van Nieuwenhuysen suggereert? Ingaande op de eerste concrete vraag van de heer Van Dijck, is het juist dat het arrest als zodanig geen directe gevolgen heeft ten aanzien van de aanhangige schorsingen en vernietigingen. De Raad van State zal zich nu in de verschillende grondgedingen moeten uitspreken. Pas na de einduitspraak van de Raad van State kennen we de exacte gevolgen voor elk van de afzonderlijke gedingen.

De uitspraak van het Arbitragehof is mijns inziens zeer helder wat de principiële vragen betreft. Dit arrest brengt zekerheid omtrent de grondwettigheid van het cumulatief toepassen van én de onderwijstaalwetgeving én de bestuurstaalwetgeving, maar tegelijkertijd worden eigenlijk andere toepassingsmodaliteiten gesuggereerd.

Ik wens niet vooruit te lopen op wat de Raad van State zal beslissen. De heer Van Dijck vroeg wat de federale regering met dit arrest zal doen. Voor de eindbeslissing van de Raad van State kunnen we daar echter geen zinnige uitspraak over doen, laat staan dat ik bezwaarlijk kan antwoorden in plaats van de federale regering.

Op de vraag van de heer Van Dijck of Vlaanderen zelf een 'functioneel' taalexamen zou kunnen organiseren, moet ik verwijzen naar artikel 53 van de bestuurstaalwet, waarbij dit exclusief aan Selor wordt toevertrouwd. De omstandigheid dat de Vlaamse overheid deze personeelsleden betaalt, verandert daaraan niets.

Mevrouw de voorzitter, collega's, tot daar mijn antwoord. Ik neem aan dat u nieuwsgierig bent naar eventuele politieke of beleidsconclusies, maar het is in dit stadium te vroeg om die formeel te trekken.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de minister, ik dank u voor dit zeer uitvoerige antwoord,

dat echter een recapitulatie was van wat we groten-deels al wisten. U hebt eerst een historisch overzicht gegeven van de problematiek. Ik heb dat eveneens gedaan, zij het dan korter. Ik heb verwezen naar het feit dat hierover in de vorige regeerperiode een verschil in visie was tussen Onderwijs en Binnenlandse Aangelegenheden. Dat kan immers moeilijk ontkend worden. Ook heb ik wel degelijk vermeld dat er is afgesproken in afwachting van definitieve uitspraken van het Arbitragehof en de Raad van State een gezamenlijke gedragslijn te volgen.

U hebt vervolgens een inhoudelijk overzicht gegeven van het arrest van het Arbitragehof. Ten slotte was uw boodschap met betrekking tot de algemene conclusies dat we de uitspraak van de Raad van State moeten afwachten. Ik kan daar alleen maar akte van nemen.

Ik had evenwel ook gevraagd of er effectief onderhandelingen aan de gang zijn met de Franse Gemeenschap over deze aangelegenheid. Dit past immers in de problematiek van het faciliteitenonderwijs. Sinds januari hebben we er niets meer over vernomen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord. Ik geef in grote lijnen dezelfde interpretatie aan dit arrest. Ik schoof wel degelijk een aantal stellingen naar voren waarin de Vlaamse overheid in tal van procedures gelijk krijgt.

Mevrouw de voorzitter, met het schaamrood op de wangen moet ik ook zeggen dat ik in mijn inleiding een kapitale fout heb gemaakt. Dat de Nederlandse taal nodig is voor de Nederlandstalige ouders is geen stelling van het Arbitragehof, maar van de federale ministerraad. Mijn vermoeden was op dat punt volledig verkeerd.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Van Nieuwenhuysen, er zijn contacten geweest met minister-president Arena, waarbij de verschillende problemen werden overlopen. Van haar kant heb ik er echter nog geen verdere reactie op gekregen. Ik wacht daar nog even op.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer de minister, mijn voorspelling naar aanleiding van de vorige vraag daarover zal uitkomen. We gaan dezelfde weg op als tijdens de vorige regeerperiode. De Vlaamse minister voor Onderwijs wordt gedurende de hele regeerperiode aan het lijntje gehouden. Op het terrein verandert er uiteindelijk niets.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sabine Poleyn tot de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de toekomst van het deeltijds kunstonderwijs (DKO)

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, het deeltijds kunstonderwijs is een waardevolle onderwijstak, die heel wat mensen deeltijds vormt in muziek, woord, dans en beeldende kunst. Het DKO telt momenteel zo'n 167 instellingen over heel Vlaanderen, waarvan 101 autonome instellingen voor podiumkunsten en 66 academies voor beeldende kunst.

Heel wat instellingen ontwikkelen een hele dynamiek en trekken steeds meer leerlingen aan. Het succes van het DKO toont het belang aan van levensbreed en levenslang leren. Jammer genoeg wordt deze groei soms geremd door de verstarde regelgeving, bijvoorbeeld doordat instellingen als filiaal van een hoofdinstantie uiteindelijk groter worden dan de hoofdinstantie, maar geen eigen beleid kunnen voeren, of bijvoorbeeld doordat ze niet zelfstandig kunnen worden. Intussen investeren de verschillende lokale besturen sterk in de infrastructuur, maar blijft een dynamische Vlaamse regelgeving wat achter.

In de beleidsnota geeft u zelf aan dat de huidige regelgeving dateert van 1999 en vertrekt van een status-quo inzake de invulling van het DKO-landschap. Zo bevat de regelgeving nogal wat consoliderende maatregelen, zoals de bevrozing van het aantal hoofdinstanties door de zogenaamde 15-kilometerregel. In de beleidsnota kondigde u dan ook aan

dat u zou laten onderzoeken hoe het opheffen van blokkerende voorwaarden kan leiden tot het voldoen aan dringende behoeften in de sector. Dat was ook de teneur van het antwoord dat u gaf op een vraag om uitleg die mevrouw Helsen u eind juni van vorig jaar stelde.

In uw toespraak van 27 april jongstleden in Brussel gaf u een opsomming van de knelpunten bij het DKO, en opperde u een aantal mogelijke oplossingen. U kondigde ook een algemene conceptnota aan over de toekomst van het deeltijds kunstonderwijs, te verwachten na het zomerreces.

Een van de knelpunten die u vernoemde, is dat van de blinde vlekken. Inderdaad, er zijn gemeentes waar er ofwel geen DKO-aanbod bestaat, ofwel wel bestaat, maar dan op gemeentelijk initiatief en niet erkend en gesubsidieerd door de Vlaamse overheid. In uw toespraak leek u vooral naar het eerste geval te verwijzen. Ik citeer: 'We kunnen nagaan in welke mate de blinde vlekken echte blinde vlekken zijn.' Bedoelt u daarmee dat u het niet nodig vindt ook te zoeken naar een oplossing in gevallen waar wel sprake is van een initiatief van gemeentelijke inrichtende machten, maar geen erkenning door de Vlaamse overheid?

Momenteel zijn verschillende steden en gemeenten vragende partij om hun instelling verder te laten groeien en te laten erkennen als autonome instelling. Uw uitspraken in de beleidsnota en elders hebben bepaalde verwachtingen gecreëerd. Toch blijft er grote onduidelijkheid over het wanneer en het hoe, wat het moeilijk maakt lokaal een duurzaam beleid te ontwikkelen.

Mijnheer de minister, hoe ver staat het onderzoek naar de mogelijke opheffing van blokkerende voorwaarden, zoals die 15-kilometerregel? Wat leerde u eruit? Wat zijn uw conclusies? Gaat u akkoord met de vraag van meerdere steden en gemeentes om hun instelling verder te laten groeien? Ziet u een mogelijkheid om weer meer instellingen te erkennen als autonome instelling? Wat is uw algemene visie op het ideale DKO-landschap in de toekomst? Hebt u daar al een visie op, of werkt u daaraan? Voor wanneer plant u een hertekening van de regelgeving? Hoe kunnen de lokale instellingen en besturen zich hierop voorbereiden?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, daar de vraag gaat over het deeltijds kunstonderwijs, sluit ik me er graag bij aan. De

regelgeving dateert inderdaad van 1999, en begint toch wel wat gebreken te vertonen. Zo sluit ze niet meer goed aan bij een aantal evoluties in de samenleving. Ik wil geen uitspraken doen over evoluties in het onderwijs, maar wel over evoluties in de kunsten en de cultuur.

Sinds 1999 zijn er grote veranderingen geweest met betrekking tot de regelgeving voor het lokale cultuurbeleid. Van gemeenten wordt verwacht dat ze geïntegreerde beleidsplannen schrijven voor de cultuurcentra en een sterk verenigingsleven. Er is geen enkele structurele relatie tussen dat deeltijds kunstonderwijs en het lokale cultuurbeleid.

Ook groeit het besef dat het deeltijds kunstonderwijs ook in belangrijke mate bijdraagt tot cultuurparticipatie en het beleven van de kunsten door zoveel mogelijk Vlamingen. Dan gaat het niet alleen over de kwantiteit, maar ook over de kwaliteit. Zo is er bijvoorbeeld nood aan een sterkere relatie tussen het amateurkunstenleven en het deeltijds kunstonderwijs. Dan denk ik aan het opleiden van jonge musici voor harmonieën of fanfares, brassbands, theatergroepen en dansensembles. Dat vergt ook een herdenken van de rol van het DKO, dat niet langer een vooropleiding is voor een professionele of voortgezette vorm van kunstonderwijs.

Nu blijkt dat 99,9 percent van de leerlingen in het beste geval zelf later amateurkunstenbeoefenaars zijn. Dat moeten we promoten en versterken. Ook hier is sprake van een sterke maatschappelijke dimensie. Dat draagt in belangrijke mate bij, niet alleen tot de individuele cultuurbeleving, maar ook tot het verenigingsleven. Het gaat over sterk georganiseerde verenigingen die dat allemaal doen. Dit draagt bij tot de sociale cohesie in veel dorpen en gemeenten. Ik wil het DKO niet belasten met de opdracht de wereld te redden, maar toch wil ik erop wijzen dat het DKO in belangrijke mate verankerd is in de lokale samenleving en veel meer dan vroeger een grote rol speelt in de vrije tijd van de mensen.

U geeft her en der signalen dat de regelgeving zou worden aangepast. Dat moeten we toejuichen. Ik maak van de gelegenheid gebruik om u wat aanvullende vragen te stellen en u te vragen rekening te houden met een aantal bezorgdheden. Kan er aandacht zijn voor die relaties met het lokale cultuurbeleid en met het amateurkunstenleven?

Kan er ook aandacht zijn voor de relatie met het vormingswerk? In het levenslang en levensbreed leren is er immers ook veel behoefte bij volwassenen aan

kortlopende sessies en cursussen over bijvoorbeeld muziekgeschiedenis of beeldende kunsten. Zo kan het fantastische instituut van het DKO ook op die vormingsbehoeften van volwassenen actief inspelen. Kunnen niet alleen gemeentebesturen betrokken worden bij die hervorming, maar ook de kunstensectoren, de amateurkunsten, het verenigingsleven en het vormingswerk zodat die werelden dichter naar elkaar toegroeien en interageren?

Ik wil het concreet maken. Mensen die kinderen hebben die naar een muziekschool gaan, weten dat ze daar notenleer volgen, een instrument aanleren, ook samenspel moeten volgen, en dan vaak nog in het lokale jeugdorkest, de harmonie of de fanfare spelen. Op een week zijn ze soms zeven keer van huis weg om muziek te beoefenen. We zouden evengoed de samenspelklas met de jeugdopleiding van de harmonie kunnen combineren zodat er een geïntegreerde werking bestaat die ook de verenigingen zouden bevruchten en kwalitatief verbeteren. Zo zou de gemeenschapsdimensie kunnen worden versterkt.

Er is veel meer aan de hand dan een louter pedagogische of artistieke benadering. Ik pleit er ook voor om die te actualiseren. Buiten het bestek van deze vraag zijn er ook de vragen wat we doen met de hedendaagse kunstvormen in het DKO, met de popmuziek die langzaam maar zeker in het DKO wordt geïntegreerd. Waar blijft de hedendaagse dans? Die blijft kilometers achter ten opzichte van het ballet, terwijl het aantal bezoekers bij hedendaagse dans proportioneel veel groter is dan dat bij het klassieke ballet.

Mijnheer de minister, is er een bereidheid en openheid om die bruggen te slaan en daar in de hervorming over na te denken? Kan er ook gedacht worden aan intergemeentelijke samenwerking in het DKO? We gaan toch niet overal in Vlaanderen scholen oprichten en overal dezelfde afdelingen aanbieden? Kunnen we geen meerwaarden creëren door goede samenwerking? Wat is de timing van deze bijstelling van de regelgeving? Wanneer denkt u daar aan te beginnen en wat is het tijdsplan?

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mevrouw de voorzitter, enerzijds hebben we in Vlaanderen het veld van het deeltijds kunstonderwijs met bijvoorbeeld de muziekscholen. Aan de andere kant van de piramide is er veel te doen omtrent de academisering van het hoger kunstonderwijs en het wetenschappelijk onderzoek in de kunsten. Ik heb een heel vrijblijvende vraag,

mijnheer de minister: ziet u ergens tussen de academische top en het veld mogelijkheden voor een kruisbestuiving? Ik geef een voorbeeld: het verdienen van doctoraatspunten via een onderwijsopdracht, passend in het doctoraat, in het DKO. Of hebt u andere denksporen, ideeën of voorstellen in gedachten?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, in mijn toespraak van 27 april 2006 voor leerkrachten en directeurs van het deeltijds kunstonderwijs heb ik inderdaad een aantal knelpunten opgesomd en enkele ideeën op het publiek losgelaten. Ik vermoed dat u niet verwacht dat ik drie weken later reeds een concreet beeld van het ideale DKO-landschap meegeef. Daarom wil ik, zonder de volledige speech hier te herhalen, toch kort enkele knelpunten opnieuw aanraken. Het was eigenlijk een uitnodiging om er samen over na te denken.

De vraag van mevrouw Poleyn gaat eigenlijk over de opvulling van de zogenaamde blinde vlekken in het Vlaamse DKO-landschap. Daarmee bedoelen we gemeenten waar geen officieel aanbod van onderwijs in de beeldende kunst of de podiumkunsten wordt georganiseerd. Soms is er dan wél een aanbod dat niet door de overheid erkend en gesubsidieerd wordt. In een aantal gemeenten bestaat er geen enkele kunstopleiding. Deze vaak dunbevolkte gemeenten hebben misschien minder behoefte aan een eigen aanbod. Het kan ook zijn dat het aanbod ontbreekt door de vrij strenge en zware programmatieregelgeving.

Om het DKO-landschap in de toekomst op een zinvolle en efficiëntere manier in te vullen, wil ik eerst een preciezer beeld krijgen van de blinde vlekken en wil ik zicht hebben op de aan- of afwezigheid van andere bestaande kunsteducatieve initiatieven. Daartoe zal ik contact opnemen met onder andere de partners uit de culturele sector. Ik wil niet vooruitlopen op het resultaat van dat onderzoek en spreek me dus op dit moment nog niet uit over het al dan niet zoeken naar een oplossing voor initiatieven die niet door het departement Onderwijs erkend worden. In ieder geval zullen er tegen volgend schooljaar geen wijzigingen zijn aan de huidige programmatieregelgeving. Dat is volgens mij de meest onmiddellijke zorg waar mevrouw Poleyn door bewogen wordt.

Andere knelpunten in het DKO waarover ik wil nadenken, zijn om te beginnen de experimenten. Uit de vaak waardevolle en terecht opgestarte

experimenten, die we in de toekomst tijdelijke projecten noemen, trok de overheid tot nog toe vaak niet onmiddellijk duidelijke conclusies. We lieten bepaalde experimenten héél lang doorlopen zonder dat we ze kritisch evalueerden, zonder dat we bijstuurden, zonder dat we duidelijkheid gaven over ofwel beëindiging of overname van het experiment in de organieke regelgeving. Dat is geen goede zaak en daarom wil ik die situatie bijsturen.

In het schooljaar 2006-2007 maak ik er voor het DKO een prioriteit van om alle lopende tijdelijke projecten grondig te evalueren. Voor de manier van aanpakken zal ik zowel met de inspectie als met de betrokken academies overleggen. Ik verwacht uit die grondige evaluatie lessen te kunnen trekken over zowel de toekomstige aanpak van tijdelijke projecten als over het structureel maken van bepaalde maatregelen. Duidelijkheid en rechtszekerheid zijn hierbij belangrijk.

Een derde knelpunt is de toegankelijkheid van het DKO. Hoewel het DKO in principe toegankelijk is voor iedereen, blijkt in de praktijk voor de meeste kansarmen de drempel nog altijd te hoog. De tijdelijke projecten kunstinitiatie voor kansarme autochtone en allochtone jongeren doen op dit terrein wel waardevol werk. Ze vormen een onderdeel van het Gelijkeonderwijskansendecreet. Academies voor deeltijds kunstonderwijs werken samen met basisscholen, secundaire scholen, kunsteducatieve organisaties en welzijnsorganisaties, en ze hebben duidelijke resultaten opgeleverd.

Na een eerste reeks projecten is dit schooljaar een nieuwe reeks projecten gestart. De samenwerking tussen scholen van verschillende onderwijsniveaus, kunsteducatieve organisaties en de plaatselijke gemeenschap werd overal als uiterst positief ervaren. Toch rijst de vraag of er niet meer structurele maatregelen nodig zijn om kansarmen, maar ook andere ondervertegenwoordigde groepen meer te laten instromen in het deeltijds kunstonderwijs. Een lager inschrijvingsgeld voor bepaalde doelgroepen kan een denkspoor zijn, maar ik weet niet of dit voldoende zal zijn om de participatie van deze doelgroepen sterk te verhogen. Uit projecten als kunstinitiatie wil ik lessen trekken, en ik wil nagaan welke andere methodes we kunnen ontwikkelen om het DKO voor iedereen toegankelijk en aantrekkelijk te maken.

Vervolgens zijn er de procedures om het inschrijvingsgeld te innen en de uitbetaling van de werkings-

middelen. Nadat de leerlingen het inschrijvingsgeld hebben betaald in de academie, int het departement Onderwijs het volledige bedrag. Het departement financiert dan de academie op basis van het aantal leerlingen via leraarsuren en werkingsmiddelen. Sommige academies kunnen ook rekenen op extra middelen van hun inrichtende macht. Deze procedure en de controle erop zet de scholen er echter niet toe aan een grotere financiële verantwoordelijkheid op te nemen, en heeft als nadeel dat de scholen bij de start van het schooljaar nog niet over hun werkingsmiddelen kunnen beschikken. Ik wil onderzoeken hoe ik de procedure van inning van het inschrijvingsgeld en uitbetaling van de middelen kan vereenvoudigen. Misschien is het een mogelijke piste een gedeelte van het inschrijvingsgeld in de scholen laten, zodat ze sneller over hun financiële middelen kunnen beschikken.

De verwerking van het inschrijvingsgeld in de academies brengt me bij een ander probleem, namelijk het tekort aan administratieve omkadering in het DKO. In sommige academies springt de inrichtende macht bij door in extra omkadering te voorzien, maar in vergelijking met andere onderwijsniveaus zijn de DKO-secretariaten vaak onderbemand. Het probleem mag niet blijven aanslepen. Het wordt mogelijk een thema tijdens de komende CAO-besprekingen waarvoor ook een aparte werkgroep DKO is opgericht, maar ik kan vandaag nog geen antwoord geven op de vragen hoe, wanneer en op basis van welke budgetten we een antwoord kunnen bieden.

Andere signalen uit het veld gaan over het gebrek aan geld voor nascholing, de lonen van DKO-directies, het verschil in salaris naargelang men lesgeeft in de middelbare of de hogere graad, de vage grens tussen onderwijs en cultuur, de vraag naar meer autonomie en ga zo maar verder. Sommige van de geschetste problemen zijn typische DKO-problemen, andere zijn eigen aan de onderwijssector, over alle niveaus heen. We moeten onderzoeken wat we daarvan kunnen oplossen en hoe.

Naast het oplossen van inhoudelijke, pedagogische of organisatorische problemen wil ik ook werk maken van een herschrijven van de DKO-regelgeving. Het Rekenhof concludeerde enkele jaren geleden in een evaluatierapport dat de rechtsgrond van het deeltijds kunstonderwijs niet stevig genoeg was en dat een aantal belangrijke juridische principes zoals het gelijkheidsbeginsel en het legaliteitsbeginsel niet steeds correct toegepast werden. Bovendien

worden in het veld sommige artikelen niet altijd door iedereen op dezelfde manier geïnterpreteerd. Mogelijk kunnen de inspanningen leiden tot een nieuw DKO-decreet.

Hoe het ideale DKO-landschap er moet uitzien en hoe ik een en ander concreet zal aanpakken, kan ik u nu nog niet vertellen. Zoals u zelf aanhaalt, hoop ik over enkele maanden een algemene conceptnota klaar te hebben over de toekomst van het deeltijds kunstonderwijs. Die nota kan eventueel de aanzet vormen voor een nieuw DKO-decreet dat dit onderwijsniveau een stevige rechtsgrond en een fris elan geeft voor de toekomst. Een element daarbij werd reeds aangestipt door de heer Caron: we kunnen nadenken over het soort samenwerkingsverbanden dat interessant kan zijn. We hebben dit reeds als een soort algemeen thema in een reeks gesprekken aangebracht, maar ik wil me nog niet vastpinnen op een of ander precies model.

Uiteraard kan voor de hertekening van het landschap niet over één nacht ijs gegaan worden. We hebben een heel grondig overleg nodig met de hele DKO-sector: de onderwijskoepels, de leerkrachten, de directeurs en indien mogelijk ook de leerlingen. De conceptnota waarover ik sprak, kan als basis dienen voor gesprekken met de verschillende organisaties uit het veld. Idealiter zou de conceptnota klaar zijn tegen het najaar. Wetende hoeveel debatten daarop zullen volgen, kan de implementatie van een nieuwe regelgeving wellicht ten vroegste ingaan op 1 september 2009. Ik hanteer die datum als een eerste streefdatum.

De voorzitter: Mevrouw Poleyne heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyne: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerige antwoord. Ik vind het heel positief dat u niet over één nacht ijs zult gaan, dat u punctuele zaken ten gronde wilt oplossen, en dat u een overzicht van alle knelpunten wilt verkrijgen in overleg met zoveel mogelijk actoren en in samenwerking met alle betrokkenen.

Ik hoop dat u resultaat zult boeken en dat we volgend jaar niet zullen blijven steken in het overleg. Ik hoop dat het een constructief overleg kan worden en dat het vanuit de invalshoek van de blinde vlekken tot een flexibel resultaat kan leiden. Ik bedoel daarmee dat het flexibel moet zijn voor de lokale besturen, want de lokale besturen moeten zorgen voor de versmelting met de lokale actoren, denken we maar

aan het lokaal cultuurbeleid. Ik heb het daarbij over de samenwerking tussen privé-initiatieven en de officiële initiatieven.

Ik hoop dat we niet eindigen met nog meer strakke regels, een duidelijk kader en voorwaarden voor de toegankelijkheid en procedures, maar dat we het vertrouwen kunnen geven aan de mensen die actief en heel enthousiast bezig zijn, zowel de docenten binnen de instellingen als de betrokken cultuurbeleidscoördinatoren en de politiek verantwoordelijken. We zullen de zaak volgend jaar verder opvolgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
